

TLAČOVÁ SPRÁVA

Autori, titul výstavy:	Peter Decheť – Roman Ďurček: neMOC
Miesto konania:	Záhorská galéria Jána Mudrocha v Senici, Sadová 619/3, 905 01 Senica
Kurátor:	Filip Krutek
Otvorenie výstavy:	17.02. (piatok) 2023 o 17.00
Trvanie výstavy:	17.02. (piatok) 2023 – 02.04. (nedeľa) 2023

Po spoločnom výstavnom projekte s názvom MOCNÍ z roku 2021 prichádzajú Peter Decheť a Roman Ďurček s voľným pokračovaním a prepracovaním témy moci, vládnutia a skúmania vzťahu predstaviteľov moci voči zvyšku spoločnosti. Názov výstavného projektu v priestoroch Záhorskej galérie Jána Mudrocha v Senici neMOC súvisí s odklonom kurzu témy od reflexie inštitucionálnej moci smerom k osobnej výpovedi. Tá sa zameriava na povahu individuálnej moci nad sebou samým po tom, čo naše každodenné prežívanie zmenila globálna kríza na začiatku roku 2019.

Tá priniesla do bežného prežívania nový rozmer – zintenzívnenie pocitu vlastnej pominuteľnosti a nestálosti. Predzvesť konca má v sebe niečo očistné. Vízia vlastného konca v ľuďoch vyvoláva pocit absolútnej pokory a odovzdanosti. Vo filme Melanchólia od dánskeho režiséra Larsa Von Triera sú hostia svadobnej oslavy svedkami úkazu, počas ktorého sa planéta (vesmírne teleso) približuje k Zemi a hrozí jej zánik. V tomto bode je zbytočný akýkoľvek spoločenský nános, nie je potrebná akákoľvek maska, hra, či póza. Jediné, čo zostáva je autentické jadro človeka, snáď jeho čistá esencia – negatívna, alebo pozitívna. Snáď len melanchólia (zo) života. Ide o moment, v ktorom ľudský jedinec stráca nad sebou racionálnu kontrolu. Chová sa pudovo, nad svojimi činmi a myšlienkami už nemá absolútnu moc – zostáva iba roztrieštený mentálny záznam vlastnej integrity, časozberná mapa, v ktorej sa jednotlivé vrstvy prelínajú, pričom chronológia, či postupnosť už nezohrávajú svoju pôvodnú úlohu.

S rovnomeným plátnom sa na výstave prezentuje aj Peter Decheť (Melanchólia, 2023). Fragment architektonického motívu panoptikonu ako ideálnej stavby určenej na dozor a kontrolu nad uzavretou skupinou ľudí je zredukovaný do fluidnej, takmer nečitateľnej formy. Pripomína vesmírne teleso zachytené v momente dopadu na zemský povrch. Fragment autokratickej formy architektúry panoptikonu deštruuje unifikovanú panelovú zástavbu. Je to výpoveď o tom, že cudzia predstava o tom ako má vyzeráť moc rozmetáva náš koncept komfortnej zóny v teple panelového bytu? Alebo iba o tom, že akákoľvek forma riadenej moci je zhubná?

Séria malieb Romana Ďurčeka uvažuje nad povahou a stratou personálnej moci odlišným spôsobom. Ťažiskovou je séria malieb s názvom Reimaginácia (2022). Ide o "kolaborácie" návštevníkov galérie s autorom. Procesuálne diela vznikli na podklade rôznorodých kresieb, čmáraníc a nápisov participantov, do ktorých autor vstupoval otláčaním starých hrdzavých predmetov, či rôznymi druhmi pigmentu a oxidáciou. Výsledná kompozícia definuje samostatnú mentálnu mapu zakonzervovaných

osobných zážitkov a pocitov ako priama, takmer reportážna reflexia zo strany participantov (návštevníkov galérie vyzvaných k zásahu do plátna). Vznikol tak hutný vizuálny záznam plný explicitných, ale aj menej čitateľných odkazov na pop-kultúru (fragment pokémonov), sociálno-politické realie (elektrárň Mochovce), alebo len intuitívny záznam emócií v podobe odtlačkov rúk, či detských kresieb. V dialógu so štylizovanými a heroizovanými figurálnymi kompozíciami, či odkazmi ku klasickému umeniu, ktoré autor postprodukčne doplnil, fungujú časozberné kresby návštevníkov ako výtvarná jazyková hra bez explicitnej vnútornej logiky, pri ktorej nie je jasné, kto pravidlá hry udáva – autor, alebo participant?

Toto nie je výstava o moci. Toto je výstava o strate (hľadani?) individuálnej moci. Vzájomný dialóg medzi oboma autormi nie je založený na formálnej podobnosti, ale skôr na vzájomnom rozpore. Obaja predstavujú odlišný maliarsky prístup – Decheť pracuje s mierkou architektúry, ktorú transformuje do ľudskej mierky postavou nositeľa vlády/moci zbaveného individuálnych črt. Ten je v pozícii unifikovaného arogantného trpaslíka, jeho forma sa vlastnou repetíciou stáva vykastovaná a zameniteľná, sublimuje do architektonickej schémy – podobne ako sa problémy jednotlivca generalizujú do schémy celospoločenského problému. Ďurček si naopak kladie otázku do akej miery má autor moc nad vlastnou tvorbou a myšlienkami. Do akej miery determinujú očakávania spoločnosti naše vlastné počínanie a či má zmysel bojovať o vlastný názor. Nie je niekedy lepšie poddať sa a o vlastný názor prísť? Existuje vôbec ešte autentický individuálny názor, alebo sa okolitý svet scvrkáva do spleti kompromisov a kompilátov cudzích názorov? A nie je táto interpretačná rovina iba prejavom moci kurátora nad návštevníkmi?

Peter Decheť (*1979, Topoľčany) vyštudoval Otvorený ateliér u Rastislava Podobu na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Za svoju bakalársku prácu Archilúzia obdržal Cenu dekana. Štúdium ukončil diplomovou prácou v roku 2020, v ktorej spracoval tému politickej moci a jej zneužívania. Od roku 2017 pravidelne vystavuje v rámci kolektívnych výstav. Jeho prvú samostatnú výstavu usporiadala Galéria Jána Koniarka v Trnave pod názvom Powered by Power (2021).

Roman Ďurček (*1990, Zlaté Moravce) žije a tvorí v Malých Vozokanoch. Bol absolventom štúdia odboru voľné umenie, ktoré realizoval v maliarskych ateliéroch na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Pokračoval v doktorandskom štúdiu, ktoré úspešne ukončil v r. 2022 (školicelia: prof. Ľudovít Hološka a doc. Ján Triaška).

Maľbu podrobuje rôznym experimentálnym praktikám na úrovni materiálu, pigmentov a podkladov. Výrazným fenoménom pre autora sa stal proces. Pravidelne sa zúčastňuje samostatných ale aj kolektívnych výstav od roku 2014 - po súčasnosť na Slovensku ale i v zahraničí. V roku 2018 dostal Cenu Martina Benku, stal sa trojnásobným finalistom VÚB Maľba roka 2017, 2019, 2021 a dvojnásobným finalistom Ceny nadácie NOVUM 7. a 8. ročník.

Filip Krutek